

Наурызым қорығы

iKaz.info

Наурызым қорығы

- ▶ Наурызым қорығы - Қостанай облысы Наурызым және Әуликөл аудандарында орналасқан мемлекеттік қорық.
- ▶ 1931 жылы ұйымдастырылған (320 мың га), 1966 жылы ауданы ықшамдалып (87,7 мың га), қайта құрылды. Оған Терсек(көлемі 4,7 мың га), Сыпсың (көлемі 7 мың га) және Наурызым (көлемі 37,2 мың га) орман алқаптары мен Жаркөл, Ақсуат, Сарымойын көлдері енеді. Олардың үлесіне бетегелі-жусанды 5 мың га тың жазық дала кіреді. Қорық орналасқан аумақтың климаты континенттік; қысы - суық, ызғарлы; жазы - ыстық. Жылдық жауын-шашын мөлшері 200 - 250 мм. Топырағы құмайтты. Мұнда жоғары сатыдағы өсімдіктердің 700-ге жуық түрі (қарағай, қайың, көктерек, тобылғы, тал, мойыл, қырыққұлақ, т.б.) өседі. Қорық жан-жануарлар дүниесіне бай: сүтқоректілердің 40-тан астам, құстардың 250-дей, қосмекенділер мен бауырымен жорғалаушылардың 3 және балықтардың 10-ға жуық түрлері тіршілік етеді. Сондай-ақ, ор қоян, елік, борсық, түлкі, суыр, т.б. мекендейді. Қорықтан аққу, безгелдек, дуадақ, ақ сұңқар, тарғақ сияқты саны жылдан жылға азайып бара жатқан құстарды кездестіруге болады. Бұл аймақта су көздерінің мол болуы көктемде жыл құстарының ұшып келуіне, ұя басуына мүмкіндік береді. Қорықта “Табиғат мұражайы” жұмыс істейді.

Геологиясы

- ▶ Солтүстік-Торгай провинцияның геокұрылымды қатынасында Торгай эпигерцинский иілім сәйкеседі. Палеозойдың төбесінің белгілері 100 ден 120-150 м дейін астам, ал шөгінді қаптың алымдылығы орташа бірінші метрден астам , ақырын-ақырын оның белағаштың зонасына одан иілімнің батысшыл және күншығыс деген үдей. Шұғыл шөгінді қатқабат негіздің осындай, грабенах ауқымданатын, айталық. Торгай иілімнің платформалы қабаты континентті және дүние шөгулермен триастан дейін неоген бүктеулі. Айрықша маңызды, ша иілімнің барлық аумағына тіркелетін көкжиекпен палеогеннің соңғы дүние трансгрессиясінің қордалары - нөкердің(сырттың эоцені - төменгі олигоцен) чеганской соленосные көкжиектері болып табылады. Биік оларда ылғи континентті қабаттар олигоценнің және мүсінде қатысты.

Климаты

- ▶ Климаты шұғыл қысқы және жаз қызудың биік амплитудами континентті, сипаттаймын. Қаңтардың ортаның қызуы $17-18^{\circ}$ минус мен, абсолютті кішісі - $С\ 45,7^{\circ}$ минус, $24,2^{\circ}$ шілденің ортаның қызуы абсолютті көбісі $41,6^{\circ}\ С$. Ауаның ортаның жылдық қызуы $2,4^{\circ}\ С$ келеді, ортаның жылдық суықсыз кезі Наурыздың ауданында - 131 күн(ең төмен ең көп ұзақтық күн 103 - 154 күн). Қысқы айлар жас бұлтты, қабатының жаңбыр және күшті аяздармен ажыратылады. Атмосфералық жауын-шашындар қысқы кез шеткі жұпыны. Төзімді қардың жабыны соңында қарашаның бекиді және соңында наурыздың күйрейді. Күндердің бұрқасынмен Наурыздың кеңдікнде орташа 19. Ара күшті аяз және аласалау қардың жабынының жердің суықтауы 1 тереңдікке м деген барады. Жердің толық ерітуі әншейін сәуірдің соңғы онкүндікнде болып жатады. В жылы мезгілді цикл мен босаңсиды. Үшін Оралды Атлантикадан деген әуе алқа және циклондар солтүстіктен өтіп кетеді.

Флорасы

- ▶ Қорықтың өсімдіктің әлемі жоғарғы өсімдіктің 687 көрінісін ішіне алады, не ылғи көп түздік зона үшін. Шоққарағайдың Наурзумского қарағайлы қармақбаулары реликтік болып табылады, себебі олар үштіктен малоизмененном көріністе сақталды немесе төрттік кездің түптері. араның олардың эндемиктің 5 көрінісі, және Сырт-Тобольскте флористикалық аудандарда(қайың қырғыз, Нинаның ақтаспасы, ақтаспа қостанай, жебіршөп қазақстандық, льнянка ұзынды) ара Арало-Каспийском таратып жібердім, ал да 5 көрініс реликтік: жестколистый тонконог, селеу алашабыр, чий жылтырақ, түнғиық ақ, Шобера ақтікені. Флорада элементтің қатынасуы как солтүстіктің бореальсының, олай және оңтүстіктің флорасының қаралады. Батпақ-орманның флорасының ескі элементтерінен тап-: телиптерис батпақ, қалақай , құлмақ нышанасыз, ; солтүстіктің Қазақстаны үшін сирек бореаль көріністер: қысқы, жекен двухтычинковая, түбіт пішінді, белозор батпақ, мойыл нышанасыз. Плиоцен көріністің қатары талды ішіне алады

Фаунасы

- ▶ Қорықтың хайуанаттар дүниесі арада толық шарада дейін осы уақыттың өте алуан және таныспаппын. Орнитофауна ең бай. Ара құрам 282 көріністің орнитофауны, соның ішінде 158 ұялас. Аймақтық далаларда ең типті тұздік және ақ бозторғай, қара бозторғай, тұздік шатыржал, нышанасыз каменкалар, безгелдек, тұздік ителгі, кречетка, тырна-итжидек, тұздік орел. Дымқылда- телімдер үшін вблизи көлді шұқырлардың, соров және западинах шалғындық өсімдік және тұздік бұтаның зарослями сары қаратамақ, қарабас чекан, бормотушка, жулан сорокопут, бөдене, сұр шіл, шалғындық ителгі, үлкен шалшықш типті. бас орманның телімдерінде тетерев, үлкен ала тоқылдақ, мысықторғай, вяхирь, нышанасыз горлица, үлкен ақсағал, лазоревка ақ, нышанасыз қызылқұйрық, орманның шатыржалының және сырттар тұр-. Өте жаядай азулының(28 көрініс) отриады ұсын-, олардан 18: орлы ұялайды - бүркіт, там және тұздік; ителгілер - тұздік, шалғындық және батпақ; сұңқарлар - қырғи, чеглок, дербник.

